

DCC Summer School Literair vertalen en actoren in literair vertalen: individuen en instellingen

Van **5 tot en met 12 juli 2024** organiseert DCC (Dutch Language, Literature and Culture in a Central European Context) in het kader van de programma's CEEPUS en Erasmus+ (BIP) in samenwerking met de afdeling Neerlandistiek aan de Universiteit Brno, COMENIUS, ELTE Boedapest, de Universiteit van Wrocław en de Nederlandse Taalunie een Summer School Vertalen en vertaalwetenschap rond het thema '**Literair vertalen en actoren in literair vertalen: individuen en instellingen**'. De Summer School vindt plaats aan de **Masaryk Universiteit in Brno** (Tsjechië).

Dat vertalingen niet in een vacuüm ontstaan is een waarheid als een koe. Alle actoren in het literaire vertaalveld verdienen meer aandacht. Vertalingen komen tot stand met behulp van de inspanning van een heleboel individuen en instellingen. Denk o.a. aan: de auteurs, de vertalers, de twee of meerdere uitgeverijen, de boekenbeurzen, medewerkers van verschillende instellingen die fondsen verstrekken, andere culturele bemiddelaars, diplomaten, literaire agenten, de illustratoren of designers van de covers, de schrijvers van de achterflapteksten, de critici die de boeken recenseren, de schrijvers van de blurbs, de woordenboekenmakers, machines en computerprogramma's, vrienden en bekenden. En ga zo maar door. Aan het verschijnen van een boek werkt een heel netwerk aan geëngageerde actoren, elk met eigen ideeën, agenda's en macht. Vertalingen zijn nooit onschuldig, maar eerder het resultaat van veel ingewikkelde processen, lobbyen en vaak paradoxale situaties en gelukkige toevallen. Het doel van deze Summer School is tweedeling. De ochtendcolleges zijn gewijd aan theoretische vragen over het thema '**Literair vertalen en actoren in literair vertalen: individuen en instellingen**'. In de praktijkgerichte middagcolleges worden de vertalingen die de studenten gemaakt hebben van hedendaagse Nederlandstalige auteurs en vertaalkeuzes en strategieën besproken.

Tijdens deze summer school gaan we dieper in op bepaalde onderwerpen die te maken hebben met het overkoepelende thema. Daarbij richten we ons op de volgende perspectieven:

1. De (on)zichtbaarheid van de vertaler: Het is een ongeschreven regel dat de vertaler onzichtbaar moet zijn. Hij moet de tekst zo goed mogelijk van de bron- naar de doeltaal omzetten en dan verdwijnen. Toch zit dat ingewikkelder in elkaar. De identiteit, de kennis en de financiële positie van de vertaler krijgt steeds meer aandacht. Wat is de huidige positie van de literaire vertaler binnen het veld?

2. Subsidies: Vertalingen komen vaak tot stand met behulp van financiële steun van verschillende nationale en internationale instellingen. In Nederland en Vlaanderen zijn het Nederlands letterenfonds, Flanders Literature en het ELV de belangrijkste actoren. Hoe werken deze instellingen, welke macht oefenen ze uit, wat wordt er wel of niet aanbevolen en wie bepaalt dat? Welke vertalingen verschijnen met of zonder financiële steun van deze instellingen?

3. Fragmenten, versnipperingen en culturele bemiddelaars: Als men praat over vertalingen, heeft men het meestal over romans in boekvorm. Wat is de situatie van fragmenten, verhalen, gedichten, toneelteksten die in tijdschriften of bloemlezingen verschijnen of die worden opgevoerd? Welke actoren en instellingen spelen daar een rol bij? Welke verschillende culturele bemiddelaars komen kijken bij vertalingen uit twee perifere landen?

4. Non-translation en canon: Zeker in het geval van perifere landen/taalgebieden waartussen er relatief weinig culturele transfer plaatsvindt, zorgen vertalingen voor het scheppen van een canon. Deze lezing onderzoekt het spanningsveld tussen nationale en globale/transnationale literatuur en geeft aandacht aan het fenomeen van non-translation. Wat ontbreekt uit een bepaalde canon, schept ook het beeld van die literatuur.

5. Machinevertalingen: Het is een taboe dat een literair werk wordt vertaald door machines of computerprogramma's. Er zijn echter wel ook hier kanttekeningen te plaatsen. Kan een computer stijl, ironie of sarcasme herkennen, produceren en/of vertalen? Hoe moet de literair vertaler anno 2024 omgaan met computerprogramma's?

De workshop biedt plaats aan ca. 40 studenten (MA en gevorderde BA) afkomstig van verschillende universiteiten in Centraal-Europa. Vanwege de praktijkgerichte en taalgebonden middagworkshops zijn we op zoek naar moedertaalsprekers **Pools, Hongaars, Roemeens, Servisch en Kroatisch, Tsjechisch en Slowaaks** spreken. Deelnemers die een van deze talen op C2 of moedertaalniveau beheersen komen eveneens in aanmerking.

De Summer School bestaat uit een online en fysieke deelname.

In het online voorbereidingstraject maken de studenten vertalingen die in de middagcolleges besproken worden en lezen de theoretische artikelen. De workshopdagen beginnen steeds met een inleidend college waarbij theoretisch wordt gereflecteerd op de bovenvermelde aandachtspunten en vragen. Daarna volgen workshops waarin er wordt gewerkt aan concrete teksten uit de hedendaagse Nederlandstalige literatuur. Er wordt ernaar gestreefd de vertaalde teksten te publiceren in literaire tijdschriften. Na afloop van de fysieke cursus is er een online natraject waarin de puntjes op de i worden gezet op de vertaalde teksten.

Voor de succesvolle deelname aan de Summer School '**Literair vertalen en actoren in literair vertalen: individuen en instellingen**' krijgen de deelnemers **5 ECTS**.

Geïnteresseerde studenten kunnen zich **tot 30 september 2023** aanmelden via dit googleformulier: https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLScNjSEMxPIam1kx6S0unvp_-7UxNEyHpzJZrnWydmDrbCOdHg/viewform?usp=sf_link

AANMELDINGSPROCEDURE EN BEURZEN:

Als je uit andere landen dan Tsjechië komt, kun je een ERASMUS+ beurs aanvragen voor Short Term Mobility of je kan met een CEEPUS-beurs komen. De aanvraag van de beurs gebeurt na de aanmeldingsprocedure in samenspraak met je lokale coördinator.

Voor Tsjechische studenten streven we ernaar om een Taaluniebeurs aan te vragen om een bijdrage te leveren aan de verblijfskosten.

De selectieprocedure vindt in de loop van de maand oktober plaats. Iedereen wordt over de resultaten hiervan per e-mail in kennis gebracht.

Eventuele vragen kun je richten aan Marta Kostecka: marta.kostecka@gmail.com